КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА

Інститут філології

Кафедра германської філології

«ЗАТВЕРДЖЕНО»

Вченою радою Інституту філології

Протокол № 2 від 25. 10. 2016 р.

Вчений секретар _____

Т. Л. Видайчук

ПРОГРАМА

КАНДИДАТСЬКОГО ІСПИТУ
ЗІ СПЕЦІАЛЬНОСТІ 10.02.15 – ЗАГАЛЬНЕ МОВОЗНАВСТВО

«УХВАЛЕНО»

на засіданні кафедри германської філології

Протокол № _2_ від _20 жовтня_ 2016 р.

Завідувач кафедри _____ І.Р.Буніятова

Київ – 2016

ОСНОВНІ ПИТАННЯ ІЗ ЗАГАЛЬНОГО МОВОЗНАВСТВА

1. Визначення наукової парадигми. Виділення мовознавчих парадигм у діахронії. Парадигмальна переорієнтація сучасного мовознавства: сучасна антропоцентрична лінгвістика і подальший пошук епістемологічних домінант. Загальне мовознавство як інтегративна дисципліна, орієнтована на пошук універсалій та міжпарадигмальнихзв'язків.

2. Мова як код. Функції мовної системи. Принципи функціонування мовної системи.

3. Когніція, інтерпретація та комунікація в аспекті функцій мовної системи.

4. Одиниці мови. Типи мовних одиниць. Критерії типологізації мовних одиниць. Функціональний підхід до класифікації мовних одиниць. Явище функціональної переорієнтації. Одиниці мови та одиниці мовлення.

5. Мовознавство і семіотика. Підходи до природи знаку. Типології мовних знаків (Ф. де Сосюр, Ч.С. Пірс, Ч.У. Моріс та ін.).

6. Мовні значення. Типи мовних значень. Семантична структура слова. Структура лексичного значення слова. Типи лексичних значень. Критерії типологізації лексичних значень. Типи граматичних значень. Критерії типологізації граматичних значень. Полісемія як універсальна властивість елементів відкритої системи та її роль в номінативних процесах.

7. Мова як система. Властивості мовних систем як відкритих і закритих. Парадигматичні, синтагматичні, ієрархічні відношення в мовній системі. Опозитивність, валентність, дистрибуція мовних одиниць як різновиди системних відношень.

8. Принципи структурної організації мови. Рівні мовної структури. Проблема кількості мовних рівнів.

9. Фонетико-фонологічний рівень мовної системи. Сегментні одиниці фонології. Фонема. Функції фонеми. Дистрибуція фонем. Диференційні та інтегральні ознаки фонем. Фонологічна система мови. Парадигматика і синтагматика фонем. Типи фонологічних опозицій. Концепції фонеми у фонологічних школах XX ст. Силабема. Типи силабем. Суперсегментні одиниці фонології. Наголос. Типи наголосу. Функції наголосу. Інтонація. Типи інтонації. Функції інтонації.

10. Морфемно-деривaційний рівень мови. Питання виділення морфемно-деривaційного рівня в структурі конкретної мови. Одиниці морфемно-деривaційного рівня та їх ієрархія. Морфема. Типи морфем (структурно-позиційні, семантичні, функціональні). Словотвірна пара, словотвірний тип, словотвірний ланцюг, словотвірна парадигма, словотвірне гніздо. Словотвірний формант. Словотвірний спосіб. Морфемні (морфологічні) способи деривації та їх різновиди. Не морфемна (неморфологічна) деривація та її різновиди.

11. Лексико-семантичний рівень мовної системи. Лексичне значення та його типи. Одиниці лексико-семантичного рівня. Слово і лексема. Семема

і сема. Компонентний аналіз структури лексичної семантики слова. Системні відношення в лексиці (епідигматичні, парадигматичні, синтагматичні). Полісемія. Синонімія. Антонімія. Омонімія. Гіпонімія. Лексико-семантичне поле. Джерела формування словникового складу мови. Диференціація словникового складу мови.

12. Синтаксичний рівень мовної системи. Одиниці синтаксичного рівня мови (речення, словосполучення, синтаксема, синтаксична форма слова, семантико-синтаксичний компонент). Основні ознаки речення. Предикативність і синтаксична модальність, типи синтаксичної модальності. Структурно-семантична схема речення. Речення і висловлення. Порядок слів у реченні. Актуальне членування речення. Типи синтаксичних зв'язків у реченні і словосполученні. Паратаксис і гіпотаксис. Типи речень у мовах світу.

13. Мова і мислення. Концептуалізація та категоризація світу. Слово, поняття і концепт. Речення і судження. Мова і картина світу. Гетерогенність концепту. Підходи до витлумачення сутності концепту. Когнітивні процедури та їхнє відображення в мовних і мовленнєвих конструктах. Проблема домовного мислення. Основні види процесів мислення: практично-дієвий, наочно-образний та словесно-логічний. Основи мисленнєвих процесів. Функціональна асиметрія великих півкуль головного мозку людини. Мислення та афазія. Проблема внутрішнього мовлення. Психолінгвістика як розділ мовознавства, що вивчає взаємостосунки мови, свідомості та мислення. Методика проведення психолінгвістичних експериментів. Мовні значення і логічні категорії. "Зони перетину" психолінгвістики, нейролінгвістики та когнітивної лінгвістики.

14. Мова і суспільство. Мовна норма та її критерії. Стандартизація мови і кодифікація мовної норми. Літературна мова та її функціонально-стилістична диференціація. Лінгвостилістичні та соціолінгвістичні аспекти народної мови, просторіччя, жаргонів, професійних підмов. Мова і засоби масового інформування та спілкування. Мова та етнос. Мова і раса. Базові напрямки досліджень у галузі етнолінгвістики.

15. Походження мови. Проблема походження мови взагалі і походження конкретних мов. Основні гіпотези походження мови. Теорії моногенезу і полігенезу. Концептуальні відмінності основних гіпотез походження мови.

16. Розвиток мови. Проблема розвитку мови, вдосконалення мови і змін у мові. Концепція синхронії і діахронії у вченні Ф. де Соссюра та її сучасна оцінка. Процеси диференціації та інтеграції в розвитку мов світу. Теорія стадіальності в розвитку мови. Первинна і вторинна матеріальні форми існування мови. Гіпотеза структурно-типологічного вдосконалення як основного змісту мовного розвитку. Внутрішні і зовнішні причини змін у мові. Темпи змін мови. Базові закономірності поступу мовних змін.

17. Класифікація мов світу. Типи класифікацій (генеалогічна, типологічна, ареальна). Генеалогічна класифікація. Мовна сім'я як основна класифікаційна категорія. Ознаки визначення спорідненості мов. Мовні сім'ї

в генеалогічній класифікації мов. Розподіл мов світу за мовними сім'ями. Ностратична макросім'я мов.

18. Типологічна класифікація мов. Структурно-типологічна класифікація. Історія створення структурно-типологічної класифікації. Типи мови і тип у мові. Політипологізм конкретних мов. Фрагментарна типологія і системна типологія. Функціональна (соціальна) типологія мов. Типи мов за комунікативним статусом: мови міжетнічного спілкування (міжнародні, міжнаціональні, регіональні), мови внутрішньо етнічного спілкування. Піджини і креольські мови. Ареальна класифікація мов. Мовні союзи. Формування мовних союзів.

19. Мова як історична категорія. Статика й динаміка мови. Причини (внутрішньосистемні та екстралінгвальні) та темпи мовних змін. Синхронний стан мови як динамічна рівновага між тенденціями до сталості й тенденціями до змін. Прогресивний характер мовної еволюції. Історія мови та її хронологічні зрізи - періоди в історії мов.

20. Мовні контакти та взаємодія мов. Поняття мовного союзу і явище набутої мовної спорідненості. Ареальна лінгвістика. Дивергенція (диференціація) та конвергенція (інтеграція) - основні процеси розвитку мов. Синхронія та діахронія як аспекти лінгвістичного дослідження.

21. Основні категорії комунікативної лінгвістики. Комунікація як центральне поняття комунікативної лінгвістики. Мовна особистість: комунікативна компетенція та мовленнєва поведінка. Сутність мовленнєвого жанру як категорії комунікації.

Ознаки типової комунікативної ситуації. Комунікативні стратегії і тактики як комунікативні категорії. Пресупозиція як універсальна категорія комунікативної ситуації. Соціальні ролі комунікантів у міжособистісній комунікації. Витоки та сучасний стан досліджень невербальних компонентів комунікації.

22. Дискурсологія в контексті розвитку сучасного мовознавства. Визначення дискурсу в сучасній лінгвістиці. Співвідношення понять «текст» і «дискурс» у мовознавстві. Типологія дискурсу. Дискурс-аналіз як новітній метод лінгвістичних досліджень.

23. Лінгвістика тексту. Сучасна теорія тексту. Об'єкт і предмет лінгвістики тексту. Напрями лінгвістики тексту (структурно-граматичний, текстової семантики, комунікативно-прагматичний, семіотичний, лінгвокультурологічний, етнолінгвістичний, когнітивний, прикладний). Основні одиниці (категорії) тексту як ознаки текстуальності: інтенційність, інформативність, цілісність, членованість, мовна зв'язність (когерентність), прийнятність, ситуативність, інтертекстуальність (інтерсеміотичність), модальність, референційність, антропоцентричність, адресантність, інтерактивність. Поняття контексту та його типи. Специфіка імпліцитності тексту (імплікатура, підтекст, пресупозиція та фонові знання).

24. Лінгвістична герменевтика. Проблеми інтерпретації тексту. Лінгвопоетика та наратологія як розділи сучасної лінгвістики тексту.

25. Прикладні аспекти мовознавства. Проблематика прикладної лінгвістики. Мовознавство та комп'ютерна лінгвістика. Інформаційно-пошукові системи. Штучний інтелект. Гіпертекст. Технологія гіпертексту та її використання в інформаційних системах. Теорія і практика машинного перекладу. Переклад як прикладна лінгвістична дисципліна. Соціолінгвістика і проблеми мовного будівництва, теорії мовного планування. Лексикографія; типи словників; формати електронних словників. Криміналістична лінгвістика. Гендерні студії.

Проблематика Інтернет-лінгвістики. Штучні мови. Структурна і математична лінгвістика (обчислювальна, статистична, інженерна, алгоритмічна лінгвістика).

Проблематика квантитативної (кількісної) та комбінаторної лінгвістики.

Корпуси як засоби опису і використання мови.

Лінгводидактика. Теорія та методика викладання мови. Автоматизовані системи навчання.

Нейролінгвістика. НЛП як психотерапевтичний метод. Предмет і завдання політичної лінгвістики. Методика контент-аналізу та метод когнітивного картування. Медіалінгвістика як наука про вивчення мови ЗМІ.

ВИМОГИ ДО РЕФЕРАТУ

Мета реферату: перевірити вміння здобувача працювати з науковою літературою, а саме: пояснити суть концепцій, що зіставляються, виділити їх головні тези, проаналізувати прочитане та висловити власні думки стосовно змісту наукової літератури з проблематики реферату. Здобувач повинен продемонструвати володіння термінологічним апаратом сучасної лінгвістики, зокрема з нових напрямів досліджень.

Вимоги до змісту реферату:

1. Глибокий аналіз теоретичних праць з обраної теми. Репрезентативність літератури повинна бути відображена не лише в бібліографії, а й у тексті реферату.
2. Всебічне розкриття теми з акцентом на головних проблемах.
3. Логічний і послідовний виклад матеріалу за чітким планом, складеним за окремими питаннями та проблемами теми, а не за авторами.
4. Відображення різних підходів до явищ, що розглядаються, та виокремлення дискусійних питань.
5. Уміння висловити власну позицію щодо представленого матеріалу: приєднання до того чи іншого підходу, напряму, ідеї або їх заперечення.
6. Формулювання власного бачення зв'язку між реферованою темою і своїм майбутнім дослідженням.

Вимоги до технічного оформлення реферату:

1. Обсяг реферату – 24 сторінки тексту, набраного на комп'ютері (шрифт Times New Roman, розмір 14, 1,5 інтервали, зі стандартними полями), не враховуючи бібліографічного списку та додатків, якщо вони є.
2. У бібліографічний список включаються теоретичні праці, подані в алфавітному порядку і оформлені з урахуванням стандартних вимог ДАК України.
3. Реферат має бути охайно оформлений, граматично і стилістично написаний, мова написання – державна.
4. У тексті реферату необхідно робити посилання на авторів при наведенні цитат, різних точок зору, при висвітленні того чи іншого питання за таким зразком: (Почепцов 1981, с. 25). Повні вихідні дані праці, на яку робиться посилання, наводяться у списку літератури. Для оформлення списку літератури дотримуйтесь правил бібліографічного опису (див. нижче).

ОРІЄНТОВНІ ТЕМИ РЕФЕРАТІВ

1. Мова як системно-структурне утворення.
2. Лінгвістика XXI ст.: основні рольові теоретичні моделі.
3. Основні рольові теоретичні моделі в лінгвістиці XX ст.: структуралізм vs. генеративізм.
4. Загальні проблеми порівняльного дослідження мов: компаративістика vs. типологія.
5. Ключові підходи до пояснення механізмів взаємодії мови та мислення.
6. Теоретичні підвалини семіотики в її історичному та сучасному контексті.
7. Основні школи та напрями когнітивної лінгвістики.
8. Фонема як базова одиниця мови. Інтерпретація фонеми у різних фонологічних школах.
9. Фонетична риторика у мовленнєвій комунікації.
10. Сучасний стан дискурологічних студій.
11. Концептуальна картина світу: етнічний та мовний складники.
12. Сучасні підходи до аналізу художнього тексту.
13. Концептуальна та мовна картини світу у лексикологічному ракурсі.
14. Актуальні проблеми сучасної лексикології.
15. Лінгвопрагматичні студії в Україні та за її межами у XX – на початку XXI ст.
16. Лінгвістичні категорії теорії номінації в їх історичному та сучасному вимірах.
17. Семантика та прагматика фразеологічних одиниць. Семантичні зрушення у фразеологізмах.
18. Теорія мовленнєвих актів: традиційний та дискурсивний підходи.
19. Прагматика слова та прагматика речення.

20. Лінгвістична концепція Хомського: еволюція ідей.
21. Частини мови у світлі різних лінгвістичних концепцій.
22. Сучасний стан синтаксичної теорії речення та його витоки.
23. Граматична категорія дієслова в англійській та українській мовах.
24. Взаємодія номінативних та комунікативних аспектів речення.
25. Основи аналізу дискурсу.
26. Комунікативна лінгвістика: стан розробки, теоретичні засади.
27. Образність та символіка поетичного тексту: основні концепції та підходи.
28. Функціональні стилі: еволюція та сучасний стан досліджень.
29. Текстові категорії в лінгвістичному висвітленні.
30. Англійська мова у контексті ділового спілкування.

VI. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Вступ до мовознавства: навчальний посібник / [За ред. І.О. Голубовської]. – К.: ВПЦ Київський університет, 2007. – Ч.1. – 99 с.
2. Вступ до мовознавства: навчальний посібник / [За ред. І.О. Голубовської]. – К.: ВПЦ Київський університет, 2010. – Ч.2. – 223 с.
3. Кочерган М.П. Загальне мовознавство / Михайло Петрович Кочерган. – К. : Видавничий центр Академія, 2006. – 464 с.
4. Лингвистический энциклопедический словарь / [гл. ред. Ярцева В.Н.]. – М.: Советская энциклопедия, 1990. – 672с.
5. Мечковская Н.Б. Общее языкознание : Структурная и социальная типология языков / Нина Борисовна Мечковская. – Мн. : Амалфея, 2000. – 368 с.
6. Общее языкознание / Н.Б. Мечковская и др. [Под. общ. ред. А.Е. Супруна]. – Мн.: Высшая школа, 1983. – 456 с.
7. Селіванова О.О. Сучасна лінгвістика: термінологічна енциклопедія / Олена Олександрівна Селіванова. – Полтава: Довкілля, 2006. – 716 с.
8. Селіванова О.О. Актуальні напрями сучасної лінгвістики (аналітичний огляд) / Олена Олександрівна Селіванова. – К.: Фитосоциоцентр, 1999. – 148 с.
9. Семчинський С.В. Загальне мовознавство / Станіслав Володимирович Семчинський. – К.: ОКО, 1996. – 416 с.
10. Соссюр Ф. де. Курс загальної лінгвістики / Фердінанд де Соссюр. – К.: Основи, 1998. – 328 с.
11. Сусов И.П. Введение в теоретическое языкознание [Электронный ресурс] : электронный учебник / Иван Павлович Сусов // Режим доступа: http://lingvolah.chat.ru/library/susov.htm.

Додаткова література

1. Алефиренко Н.Ф. Проблемы вербализации концепта: теоретическое исследование // Н.Ф. Алефиренко. – Волгоград: Перемена, 2003. – 96 с.
2. Алефиренко Н.Ф. Спорные проблемы семантики / Николай Федорович Алефиренко. – М.: Гнозис, 2005. – 326 с.
3. Анисимов А.В. Компьютерная лингвистика для всех: Мифы. Алгоритмы. Язык / Анатолий Васильевич Анисимов. – К.: Наукова думка, 1991. – 208 с.
4. Апресян Ю.Д. Образ человека по данным языка / Ю.Д. Апресян // Вопросы языкознания. – 1995 – № 1. – С. 37–67.
5. Апресян Ю.Д. Избранные труды. Интегральное описание языка и системная лексикография / Юрий Дереникович Апресян. – М. : Языки русской культуры, 1995. – 767 с.
6. Арутюнова Н.Д. Стратегия и тактика речевого поведения / Н. Д. Арутюнова // Прагматические аспекты изучения предложения и текста: статьи. – К., 1983. – С. 37–56.
7. Арутюнова Н.Д. Истоки, проблемы и категории прагматики / Н.Д. Арутюнова, Е.В. Падучева // Новое в зарубежной лингвистике. – 1985. – Вып. 16. – С. 8–42.
8. Ахренова Н.А. Интернет-дискурс как глобальное межкультурное явление и его языковое оформление / Наталья Александровна Ахренова. – М.: Изд-во МГОУ, 2009. – 220 с.
9. Барт Р. Лингвистика текста / Р. Барт // Новое в зарубежной лингвистике. – М.: Прогресс, 1978. – Вып. VIII. – С. 442–449.
10. Бартминьский Е. Языковой образ мира: очерки по этнолингвистике / Ежи Бартминьский. – М.: Индрик, 2005. – 528 с.
11. Бацевич Ф.С. Нариси з комунікативної лінгвістики / Флорій Сергійович Бацевич. – Львів : Вид. центр Львівськ. нац. ун-ту, 2003. – 247 с.
12. Бацевич Ф.С. Лінгвістична генологія: проблеми і перспективи / Флорій Сергійович Бацевич. – Львів : ПАІС, 2005. – 262 с.
13. Бацевич Ф.С. Філософія мови: Історія лінгвофілософських учень / Флорій Сергійович Бацевич. – К. : ВЦ Академія, 2008. – 240 с.
14. Бацевич Ф.С. Духовна синергетика рідної мови: лінгвофілософські нариси / Флорій Сергійович Бацевич. – К.: ВЦ Академія, 2009. – 192 с.
15. Бацевич Ф.С. Нариси з лінгвістичної прагматики: [монографія] / Флорій Сергійович Бацевич. – Львів : ПАІС, 2010. – 336 с.
16. Бенвенист Э. Общая лингвистика / Эмиль Бенвенист. – М.: Прогресс, 1975. – 446 с.
17. Білецький А.О. Про мову і мовознавство / Андрій Олександрович Білецький. – К.: АртЕк, 1996. – 224 с.
18. Блумфильд Л. Язык / Леонард Блумфильд. – М. : Наука, 1968. – 292 с.
19. Бовтенко М.А. Компьютерная лингводидактика: учебное пособие / Марина Анатольевна Бовтенко. – М.: Флинта: Наука, 2005. – 216 с.
20. Богдан С.К. Мовний етикет українців: традиції і сучасність / Світлана Калениківна Богдан. – К. : Рідна мова, 1998. – 475 с.

21. Богин Г.И. Филологическая герменевтика: учебное пособие / Георгий Исаевич Богин. – Калинин: КГУ, 1982. – 86 с.
22. Бодуэн де Куртенэ И.А. Избранные труды по общему языкознанию: в 2-х т. / Иван Александрович Бодуэн де Куртенэ. – М.: Изд-во АН СССР, 1963. – Т.1-2.
23. Бондалетов В.Д. Социальная лингвистика / Василий Данилович Бондалетов. М.: Просвещение, 1987. – 160 с.
24. Бондарко А.В. Функциональная грамматика / Александр Владимирович Бондарко. – Л.: Наука, 1984. – 136 с.
25. 48. Вайсгербер Й.Л. Родной язык и формирование духа / Йоханн Лео Вайсгербер. – М.: УРСС Эдиториал, 2004. – 232 с.
26. Вандриес Ж. Язык: лингвистическое введение в историю / Жозеф Вандриес. – М.: Соцэкгиз, 1937. – 409 с.
27. Вежбицкая А. Язык. Культура. Познание / Анна Вежбицкая. — М.: Русские словари, 1996. – 416 с.
28. Вежбицкая А. Сопоставление культур через посредство лексики и прагматики / Анна Вежбицкая. – М. : Языки славянской культуры, 2001. – 272 с.
29. Воробьева О.П. Текстовые категории и фактор адресата / Ольга Петровна Воробьева. – К. : Вища школа, 1993. – 200 с.
30. Воробйова О.П. Когнітивна поетика: здобутки і перспективи / О.П. Воробйова // Вісник Харківськ. нац. ун-ту ім. В.Н. Каразіна. – 2004. – № 635. – С. 18–22.
31. Выготский Л.С. Мышление и речь: психологические исследования / Лев Семнович Выготский. – М.-Л.: Гос. учеб.-пед. изд-во, 1934. – 324 с.
32. Гальперин И.Р. Текст как объект лингвистического исследования / Илья Романович Гальперин. – М.: КомКнига, 2007. – 148 с.
33. Глисон Г. Введение в дескриптивную лингвистику / Генри Аллан Глисон. – М.: Изд-во иностранной литературы, 1959. – 486 с.
34. Голубовська І.О. Етнічні особливості мовних картин світу / Ірина Олександрівна Голубовська. – К.: Логос, 2004. – 284 с.
35. Голубовська І.О. Мовна особистість як лінгвокультурний феномен / І.О. Голубовська // Studia Linguistica. – К.: ВЦ Київський університет, 2008. – Вип.1. – С. 5–33.
36. Горелов И.Н. Основы психолингвистики / И. Н. Горелов, К.Ф. Седов. – [3-е перераб. и дополн. изд.]. – М. : Лабиринт, 2001. – 304 с.
37. Гудков Д.Б. Теория и практика межкультурной коммуникации / Дмитрий Борисович Гудков. – М. : Гнозис, 2003. – 288 с.
38. Гумбольдт фон В. Избранные труды по языкознанию / Вильгельм фон Гумбольдт. – М. : Прогресс, 2000. – 400 с.
39. Дейк ван Т.А. Стратегии понимания связного текста / Т.А. ван Дейк, В. Кинч // Новое в зарубежной лингвистике. Когнитивные аспекты языка. – 1988. – Вып. 23. – С. 153–212.
40. Дейк ван Т.А. Язык. Познание. Коммуникация / Тойн А. ван Дейк. – М.: Прогресс, 1989. – 310 с.

41. Дементьев В.В. Непрямая коммуникация и ее жанры / Валерий Васильевич Дементьев. – Саратов : Изд-во Сарат. ун-та, 2000. – 248 с.
42. Демьянков В.З. Когнитивная лингвистика как разновидность интерпретирующего подхода / В.З. Демьянков // Вопросы языкознания. 1994. № 4. – С. 17–33.
43. Дискурс іноземномовної комунікації : [колективна монографія / під заг. ред. Кусько К. Я.]. – Львів, 2001. – 495 с.
44. Дискурс як когнітивно-комунікативний феномен: [колективна монографія / під заг. ред. Шевченко І.С.]. – Х. : Константа, 2005. – 356 с.
45. Долинин К.А. Интерпретация текста / Константин Аркадьевич Долинин. – М.: Просвещение, 1985. – 285 с.
46. Есперсен О. Философия грамматики / Отто Есперсен. – М.: Изд-во иностранной литературы, 1958. – 400 с.
47. Жайворонок В.В. Українська етнолінгвістика: деякі аспекти досліджень / Віктор Володимирович Жайворонок // Мовознавство. – 2001. – № 5. – С. 48–63.
48. Жайворонок В.В. Знаки української етнокультури: Словник-довідник / Віктор Володимирович Жайворонок. – К.: Довіра, 2006. – 703 с.
49. Жайворонок В.В. Українська етнолінгвістика: нариси / Віктор Володимирович Жайворонок. – К.: Довіра, 2007. – 262 с.
50. Жуйкова М.В. Динамічні процеси у фразеологічній системі східнослов'янських мов: монографія / Маргарита Василівна Жуйкова. – Луцьк: Редакційно-видавничий відділ Вежа Волинського державного університету імені Лесі Українки, 2007. – 416 с.
51. Залевская А.А. Психолингвистические исследования. Слово. Текст: Избранные труды / Александра Александровна Залевская. – М.: Гнозис, 2005. – 543 с.
52. Звегинцев В.А. Теоретическая и прикладная лингвистика / Владимир Андреевич Звегинцев. – М.: Просвещение, 1968. – 336 с.
53. Звегинцев В.А. Предложение и его отношение к языку и речи / Владимир Андреевич Звегинцев. – М. : Изд-во МГУ, 1976. – 307 с.
54. Иная ментальность / [Карасик В.И., Прохвачева О.Г., Зубкова Я.В. и др.]. – М.: Гнозис, 2005. – 352 с.
55. Иссерс О.С. Коммуникативные стратегии и тактики русской речи / Оксана Сергеевна Иссерс. – М. : Едиториал УРСС, 2002. – 284 с.
56. Карасик В.И. Язык социального статуса / Владимир Ильич Карасик. – М. : Ин-т языкозн. РАН ; Волгоградск. гос. пед. ин-т, 1992. – 330 с.
57. Карасик В.И. Языковая личность и категории языка / В. И. Карасик // Языковая личность : проблемы значения и смысла. – 1994. – С. 14–24.
58. Карасик В.И. Языковой круг: личность, концепты, дискурс / Владимир Ильич Карасик. – Волгоград : Перемена, 2002. – 477 с.
59. Караулов Ю.Н. Русский язык и языковая личность / Юрий Николаевич Караулов. – М. : Наука, 1987. – 264 с.
60. Карпенко Ю.О. Вступ до мовознавства: підручник / Юрій Олександрович Карпенко. – К.: ВЦ «Академія», 2009. – 336 с.

61. Карпіловська Є.А. Вступ до прикладної лінгвістики: комп'ютерна лінгвістика: підручник / Євгенія Анатоліївна Карпіловська. – Донецьк: ТОВ ЮгоВосток, Лтд, 2006. – 188 с.
62. Касевич Б.В. Языковые структуры и когнитивная деятельность / Б.В. Касевич // Язык и когнитивная деятельность. М.: Наука, 1989. – С. 8–18.
63. Кибрик А.Е. Очерки по общим и прикладным вопросам языкознания (универсальное, типовое и специфичное в языке) / Александр Евгеньевич Кибрик. – М.: Изд-во МГУ им. М.В. Ломоносова, 1992. – 336 с. Александр Евгеньевич Кибрик // Вопросы языкознания. – 1994. – № 5. – С. 126–140.
64. Колеснікова І.А. Діалектика номінального та узуального в професійному дискурсі / Ірина Анатоліївна Колеснікова. – К.: ДВНЗ Київ. нац. екон. ун-т ім. В.Гетьмана, 2008. – 248 с.
65. Колесов В.В. Язык и ментальность / Владимир Викторович Колесов. – СПб. : Петербургское востоковедение, 2004. – 240 с.
66. Компанцева Л.Ф. Інтернет-лінгвістика: підручник / Лариса Феліксівна Компанцева. – Луганськ: Янтар, 2012. – 300 с.
67. Кононенко В.І. Символи української мови / Віталій Іванович Кононенко. – Івано-Франківськ: Плай, 1996. – 270 с.
68. Кононенко В.І. Мова і народна культура / В.І. Кононенко // Мовознавство. – 2001. – № 3. – С. 62–69.
69. Корнилов О.А. Языковые картины мира как производные национальных менталитетов / Олег Александрович Корнилов. – М. : ЧеРо, 2003. – 349 с.
70. Косериу Э. Синхрония, диахрония и история / Э. Косериу // Новое в лингвистике. – Вып. 3. – М.: Прогресс, 1963. – С. 143–343.
71. Кочерган М.П. Вступ до мовознавства: підручник / Михайло Петрович Кочерган. – К.: ВЦ «Академія», 2002. – 368 с.
72. Кочерган М.П. Основи зіставного мовознавства: підручник / Михайло Петрович Кочерган. – К.: Видавничий центр Академія, 2006. – 424 с.
73. Красных В.В. Основы психолингвистики и теории коммуникации / Виктория Владимировна Красных. – М. : ИТДГК Гнозис, 2001. – С. 137–140.
74. Красных В.В. Свой среди чужих: миф или реальность? / Виктория Владимировна Красных – М. : Гнозис, 2003. – 375 с.
75. Красных В.В. Анализ дискурса / В.В. Красных // Культурные слои во фразеологизмах и дискурсивных практиках : статьи. – 2004. – С. 242–250.
76. Краткий словарь когнитивных терминов / [ред.-сост. Е.С. Кубрякова]. – М. : МГУ им. М. В. Ломоносова, 1996. – 200 с.
77. Крейдлин Г.Е. Невербальная семиотика: Язык тела и естественный язык / Григорий Ефимович Крейдлин. – М. : Новое литературное обозрение, 2002. – 592 с.
78. Кубрякова Е.С. Эволюция лингвистических идей во второй половине XX века (опыт парадигмального анализа) / Е.С. Кубрякова // Язык и наука конца XX века: сб. статей. – М.: РГГУ, 1995. – С. 144–238.

79. Кубрякова Е.С. Язык и знание / Елена Самуиловна Кубрякова. – М.: Языки славянской культуры, 2004. – 560 с.
80. Кубрякова Е.С. О термине дискурс и стоящей за ним структуре знания / Е.С.Кубрякова // Язык. Личность. Текст. – М.: Языки славянской культуры, 2005. – С.23–33.
81. Ладо Р. Лингвистика поверх границ культур / Р. Ладо // Новое в зарубежной лингвистике. Контрастивная лингвистика. – Вып. XXV. – М., 1989. – С. 32–62.
82. Лайонз Дж. Введение в теоретическую лингвистику / Джон Лайонз. – М.: Прогресс, 1978. – 544 с.
83. Лакофф Дж. Метафоры, которыми мы живем / Дж. Лакофф, М. Джонсон // Язык и моделирование социального взаимодействия. – М., 1987. – 540 с.
84. Левицкий В.В. Экспериментальные методы в семасиологии / В.В. Левицкий, И.А. Стернин. Воронеж: ВГУ, 1989. – 193с.
85. Левицкий В.В. Семасиология% монография для молодых исследователей / В.В. Левицкий. - Винница : Нова Книга, 2012. - 680 с.
86. Леонтьев А.А. Понятие текста в современной лингвистике и психологии / Алексей Алексеевич Леонтьев // Психолингвистическая и лингвистическая природа текста и особенности его восприятия. – 1979. – С. 7–18.
87. Лингвистика на исходе XX века: итоги и перспективы. Тезисы международной конференции [Под ред. И.М. Кобозевой]. – М.: МГУ им. М.В. Ломоносова, 1995. – Т. 1–2.
88. Логический анализ языка. Образ человека в зеркале языков и культур. М.: Индрик, 1998. – 424 с.
89. Лосев А.Ф. Знак, символ, миф / А.Ф. Лосев. – М.: Изд-во МГУ, 1982. – 480 с.
90. Лотман Ю.М. Избранные статьи / Ю.М. Лотман. – Таллинн: Александра, 1992. – Т.1: Статьи по семиотике и типологии культуры. – 479 с.
91. Лурия А.Р. Язык и сознание / Александр Романович Лурия. – М.: Изд-во МГУ, 1979. – 320 с.
92. Лурия А.Р. Основные проблемы нейролингвистики / Александр Романович Лурия. – М.: Книжный дом Либроком, 2009. – 256 с.
93. Маковский М.М. Удивительный мир слов и значений: Иллюзии и парадоксы в лексике и семантике / Марк Михайлович Маковский. – М.: Высшая школа, 1989. – 199 с.
94. Маслова В.А. Лингвокультурология: учебное пособие / Валентина Авраамовна Маслова. – М.: ИЦ «Академия», 2004 – 208 с.
95. Мейе А. Сравнительный метод в историческом языкознании / Антуан Мейе. – М.: Изд-во иностранной литературы, 1954. – 104 с.
96. Мельничук А.С. Значение и содержание лингвистических единиц различных уровней / А.С. Мельничук // [В кн. Теоретические проблемы семантики и ее отражение в одноязычных словарах]. – Кишинев: Штиинца, 1982. – С. 67–74.

97. Пауль Г. Принципы истории языка / Герман Пауль. – М.: Изд-во иностранной литературы, 1960. – 500 с.
98. Перебийніс В.І. Статистичні методи для лінгвістів: навчальний посібник / Валентина Ісидорівна Перебийніс. – Вінниця : Нова книга, 2001. – 168 с.
99. Плеханова Т.Ф. Текст как диалог / Т.Ф. Плеханова. – Мн.: МГЛУ, 2002. – 253 с.
100. Поливанов Е.Д. Статьи по общему языкознанию / Евгений Дмитриевич Поливанов. – М.: Наука, 1968. – 376 с.
101. Попова З.Д. Очерки по когнитивной лингвистике / З.Д. Попова, И.А. Стернин – Воронеж : Истоки, 2001. – 191 с.
102. Попова З.Д. Язык и национальная картина мира / З.Д. Попова, И.А. Стернин. – [2-е изд.]. – Воронеж : Истоки, 2003. – 60 с.
103. Постовалова В.И. Картина мира в жизнедеятельности человека / В.И. Постовалова // Роль человеческого фактора в языке: Язык и картина мира. – М.: Наука, 1999. – С. 8–70.
104. Потебня А.А. Мысль и язык. Собрание трудов / Александр Афанасьевич Потебня. – М.: Лабиринт, 1999. – 300 с.
105. Потебня О. Мова, національність, денаціоналізація: Статті і фрагменти / Олександр Потебня [Упоряд. і вступ. ст. Ю. Шевельова]. – Нью-Йорк, 1992. – 155 с 189. Почепцов Г.Г. (мол.). Теорія комунікації / Георгій Георгійович Почепцов (мол.). – К. : Спілка рекламістів України ; Українська асоціація паблік рілейшнз. – 1996. – 175 с.
106. Пражский лингвистический кружок / [Под ред. В.А. Звегинцева]. – М.: Прогресс, 1967. – 559 с.
107. Приходько А.М. Концепти і концептосистеми в когнітивно-дискурсивній парадигмі лінгвістики / Анатолій Миколайович Приходько. – Запоріжжя: Прем'єр, 2008. – 332 с.
108. Радзієвська Т.В. Текст як засіб комунікації / Тетяна Вадимівна Радзієвська. – К.: Ін-т української мови НАН України, 1998. – 192 с.
109. Реформатский А.А. Введение в языковедение: хрестоматия / Александр Александрович Реформатский. – М.: Аспект-Пресс, 2000. – 206 с.
110. Рождественский Ю.В. Введение в прикладную филологию / Ю.В. Рождественский, Ю.Н. Марчук, А.А. Волков. – М.: Высшая школа, 1998. – 234 с.
111. Седов К.Ф. Дискурс и личность: эволюция коммуникативной компетенции / Константин Федорович Седов. – М.: Лабиринт, 2004. – 320 с.
112. Селиванова Е.А. Исследовательские принципы парадигмального пространства современной лингвистики / Е.А. Селиванова // Наукова спадщина професора С.В. Семчинського і сучасна філологія. – К.: ВПЦ Київський університет, 2001. – С. 343–351.
113. Селіванова О.О. Сучасна лінгвістика: напрями та проблеми / Олена Олександрівна Селіванова. – Полтава: Довкілля-К, 2008. – 712 с.
114. Семенюк О.А. Основи теорії мовної комунікації: навч. посібник / О.А. Семенюк, В.Ю. Паращук. – К.: ІнЮре, 2009. – 276 с.

115. Семереньи О. Введение в сравнительное языкознание / Освальд Семереньи. – М.: УРСС Эдиториал, 2002. – 399 с.
116. Семиотика: антология / [сост. и общ. ред. Ю. С. Степанов]. – М.: Академический Проект, 2001. – 702 с.
117. Сепир Э. Избранные труды по языкознанию и культурологии / Эдвард Сепир. – М.: Прогресс, 1993. – 656 с.
118. Серажим К. Дискурс як соціолінгвальне явище: методологія, архітектоніка, варіативність: [монографія] / Катерина Серажим. – К., 2002. – 392 с.
119. Серль Дж. Основные понятия исчисления речевых актов / Дж. Серль, Д. Вандервекен // Новое в зарубежной лингвистике. – 1986. – Вып. 18. – С. 242–263.
120. Снитко Е.С. Внутренняя форма номинативных единиц / Елена Степановна Снитко. – Львов: Изд-во «Світ», 1990. – 186 с.
121. Снитко О.С. Образ як глибинна структура мовних одиниць // Мовні і концептуальні картини світу. – К.: Прайм. – М., 2002. – С. 216 – 220.
122. Снитко Е.С., Кулинич И.А. Русский язык в этнолингвистическом освещении: Лекционный курс. – К.: Издательско-полиграфический центр «Киевский университет», 2005. – 88 с.
123. Солнцев В.М. Язык как системно-структурное образование / Вадим Михайлович Солнцев. – М.: Наука, 1977. – 292 с.
124. Соссюр Ф. де. Труды по языкознанию / Фердинанд де Соссюр. – М.: Прогресс, 1977. – 696 с.
125. Степанов Ю.С. Основы общего языкознания / Юрий Сергеевич Степанов. – М.: Просвещение, 1975. – 271 с.
126. Степанов Ю.С. Концепты. Тонкая пленка цивилизации / Юрий Сергеевич Степанов. – М.: Языки славянских культур, 2007. – 248 с.
127. Тараненко А.А. Языковая семантика в ее динамических аспектах / Александр Анисимович Тараненко. – К.: Наукова думка, 1989. – 256 с.
128. Телия В.Н. Коннотативный аспект семантики номинативных единиц / Вероника Николаевна Телия. М.: Наука, 1986. – 143 с.
129. Теоретические основы классификации языков мира: в 2-х т. – М.: Наука, 1980-1982.
130. Тер-Минасова С.Г. Язык и межкультурная коммуникация : учебное пособие / Светлана Григорьевна Тер-Минасова. – М.: Слово/Slovo, 2000. – 624 с.
131. Тищенко О.В. Обрядова семантика у слов'янському мовному просторі / Олег Володимирович Тищенко. – К.: КДЛУ, 2000. – 236 с.
132. Толстая С.М. Этнолингвистика / С.М. Толстая // Институт славяноведения и балканистики – 50 лет. – М.: Изд-во Индрик, 1996. – С. 235–248.
133. Толстой Н.И. О предмете этнолингвистики и ее роли в изучении языка и этноса / Никита Ильич Толстой // Ареальные исследования в языкознании и этнографии (Язык и этнос): сб. науч. тр. – Л.: Наука, 1983. – С. 181–190.

134. Трубецкой Н.С. История. Культура. Язык / Николай Сергеевич Трубецкой. – М.: Прогресс – Универс, 1995 – 800 с.
135. Тураева З.Я. Лингвистика текста (Текст: структура и семантика): учебник / Зинаида Яковлевна Тураева. – М.: Просвещение, 1986. – 127 с.
136. Уфимцева А.А. Лексическое значение: принципы семасиологического описания лексики / А.А. Уфимцева. – М.: Наука, 1986 – 360 с.
137. Уфимцева А.А. Роль лексики в познании человеческой деятельности и формировании языковой картины мира / А.А. Уфимцева // Роль человеческого фактора в языке: Язык и картина мира. М.: Наука, 1988. – С. 108–140.
138. Филлмор Ч. Основные проблемы лексической семантики / Ч. Филлмор // Новое в зарубежной лингвистике. М., 1983. Вып. XII. – С. 74–122.
139. Хомский Н. Аспекты теории синтаксиса / Ноам Хомский. – М.: Изд-во МГУ, 1972. – 129 с.
140. Хэмп Э. Словарь американской лингвистической терминологии / Эрик Хэмп. – М.: Прогресс, 2002. – 536 с.
141. Чейф У.Л. Значение и структура языка / Уоллес Чейф. – М.: Прогресс, 1975. – 432 с.
142. Швейцер А.Д. Введение в социолингвистику / А.Д. Швейцер, Л.Б. Никольский. – М.: Высшая школа, 1978. – 216 с.
143. Шмид В. Нарратология / Вольф Шмид. – М.: Языки славянской культуры, 2003. – 312 с.
144. Щерба Л.В. Языковая система и речевая деятельность / Лев Владимирович Щерба. – М.-Л.: Наука, 1974. – 427 с.
145. Щур Г.С. Теории поля в лингвистике / Г.С. Щур. – М.: Наука, 1974. – 254 с.
146. Якобсон Р. Избранные работы / Роман Якобсон. – М.: Прогресс, 1985. – 460 с.
147. Ярцева В.Н. Принципы описания языков мира / В.Н. Ярцева, Б.А. Серебренников. – М.: Наука, 1976. – 343 с.
148. Beaugrande R-A. de. Introduction to text linguistics / R.-A. de Beaugrande, W. Dressler. – L., N.Y.: Longman, 1981. – 290 p.
149. Brown G. Discourse Analysis / G. Brown, G. Yule. – Cambridge : Cambridge University Press, 1996. – 288 p.
150. Dijk van T.A. Studies in the Pragmatics of Discourse / T.A. van Dijk. – The Hague, 1981; Blakemore D. Understanding Utterances. An Introduction to Pragmatics. Cambridge, 1993.
151. Dijk van T.A. Introduction : The role of Discourse Analysis in Society / T.A. van Dijk // Handbook of Discourse Analysis. – 1985. – Vol. 4. – P. 1–8.
152. Dijk van T.A. Principles of Critical Discourse Analysis / T.A. van Dijk // The sociolinguistic Reader. – 1998. – Vol. 2 : Gender and Discourse. – P. 367–393.
153. Dubois J. Dictionnaire de linguistique / J. Dubois, M. Giacomo, L. Guespin. – P.: Larousse, 1904. – 514 p.

154. Fairclough N. Discourse and text : linguistic and intertextual analysis within discourse analysis / N. Fairclough // Discourse and Society. – 1992. – № 3. – P. 192–217.
155. Gumperz J.J. Communicative Competence / John J. Gumperz // Sociolinguistics. – 1997. – P. 39–48.
156. Grosse E.U. Text und Kommunikation / E.U. Grosse. – Stuttgart: Kohlhammer, 1976. – 224 s.
157. Halliday M.A.K. Language, context and text : aspects of language in a socialsemiotic perspective / M.A.K. Halliday, R. Hasan. – Oxford : Oxford University Press, 1991. – 264 p.
158. Harris Z. Discourse Analysis / Z. Harris // Language. – 1952. – Vol. 28. – № 17. – P. 1–30.
159. Helgorsky F. Norme el Histoire / F. Helgorsky // Le francais moderne. – P., 1982. - №1. – P. 15–41.
160. Hymes D. On Communicative Competence / D. Hymes // Sociolinguistics. – 1972. – P. 269–293.
161. Jakobson R. The Framework of Language / Roman Jakobson. – East Lansing : University of Michigan Press, 1980. – 132 p.
162. Jucker A. H. Conversation: structure or process // Searle J. R. et al. (On) Searle on Conversation. – Amsterdam, 1992. – P. 77–90.
163. Kristeva J. Le language, cet inconnu / J. Kristeva. – P.: Ed. du Seuil, 1981. – 334 p.
164. Leech G.N. Principles of Pragmatics / G.N. Leech. – L.: Longman, 1983. – 250 p.
165. Milewski T. Z zagadnie jzykoznawstwa oglnego i historycznego / Tadeusz Milewski. – Warszawa: PWN, 1969. – 478 s.
166. Ostman J. Discourse analysis / J. Ostman, T. Virtanen // Handbook of Pragmatics. – Amsterdam, Philadelphia, 1995. – P. 239–253.
167. Rosch Heider E. Universals and Cultural Specifics in Human Categorization / E. Heider Rosch // Crosscultural Perspectives on Learning. – N.Y.: Wiley, 1975. – P. 177–206.
168. Searle J.R. Conversation / John R. Searle. – Amsterdam, Philadelphia: John Benjamins Publishing Company, 1992. – P. 7–29.
169. Stubbs M. Discourse Analysis: The Sociolinguistic Analysis of Natural Language. — Oxford, 1983.
170. Titscher S. Methods of Text and Discourse Analysis / S. Titscher, M. Meyer, R. Wodak, E. Vetter. – L.: Sage, 2000.
171. Wierzbicka A. Culture scripts: A semantic approach to cultural analysis and cross-cultural communication / A. Wierzbicka // Pragmatic and Language Learning: Monograph Series. – 1994. – Vol. 5. – P. 1–24.